

Redd Barna

magasinet 4/2020

**SAMMEN SKAL VI
VARME 100 000
BARN FØR JUL**

De fattigste
rammes hardest
av covid-19

Redd Barnas
skoleeventyr
i Etiopia

Vil fortelle de
minste barna
om overgrep

DET ER FORSKJELL PÅ FOLK

Utfordringa frå Redd Barna i covid-året 2020 er å tenkja utanfor vår eiga «boble» fram mot jul. Covid-19 har vore eit lite hyggeleg bekjentskap. Både her til lands og ute i den vide verda har pandemien snudd opp ned på barns liv. Men er det noko vi har lært ettersom pandemien har breidd seg frå land til land, så er det at det er forskjell på folk.

Vi her i Norge er og ramma av pandemien. I skrivande stund er i underkant av 300 dødsfall knytte til korona, medan fleire har fått varige skader etter å ha overlevd viruset. Mange har mista arbeidet eller er permitterte, og næringslivet blør. Skolar og barnehagar har i kortare periodar vore stengde, og sårbare barn har ikkje blitt godt nok ivaretatt. Studentar og elevar på ungdomstrinnet og vidaregåande skolar har måtte følgja undervisinga på digitale plattformer, og unge menneske har vore tvinga inn i sosial stillstand utan sine vanlege møteplassar. Kultur- og uteliv har store problem med å halde oppe drifta.

Alt dette er sjølvst tungt og trist. Men kva med barna i dei landa der folk ikkje har eit offentleg sikkerhetsnett? Der det ikkje finst noko NAV eller sosialkontor, trygd eller tilskotsordningar? Der det er inga hjelp å få viss familien brått står på bar bakke? Dette er den brutale realiteten i dei fleste fattige land. Her må familiar klare seg på eigen hand, sjølv om dei har barn med store behov.

Ja, det er forskjell på folk. Vi som bur i Norge, er trass alt på den heldige sida. Dei aller fleste av oss vil kome seg gjennom pande-

mien utan å tape for mykje av helse eller økonomi. Mange har til og med lagt til sides pengar sidan det ikkje vart noko av den årlege Sydenturen, turane på byen har blitt færre og det daglege forbruket har gått ned. Vi har det godt materielt, og dei fleste av oss klarer seg bra.

I mange av dei landa der Redd Barna arbeider er tilhøva heilt annleis. Her er millionar av barn blitt tvungne ut av skolen og inn i barnarbeid eller barneekteskap etter at covid ramma. Det blir rapportert om auke i vold, overgrep og omsorgssvikt i mange land. Pandemien er for desse barna først og fremst ei fattigdoms- og utdanningsskisse, som kjem til å forandre liva deira for godt. Den einaste endringa til det betre kan kome frå humanitære organisasjonar som Redd Barna – gjennom deg og meg.

Vi kan ikkje sitje stille i båten og sjå at barns liv vert øydelagde. Som generalsekretær Birgitte Lange seier det i intervjuet på dei neste sidene, så leiter mange nordmenn etter noko meningsfullt å legge under juletreet i år. Ved å tenkje utanfor vår eiga «boble» og gi ei alternativ julegave er vi med på å gjere sårbare og fattige barns liv betre. Slik jamnar vi ut forskjellen mellom barna i verda, og gir dei barna som treng det mest ein ny start. Finare kan det ikkje bli!

Elin Toft
redaktør
magasinet@reddbarna.no

Redaksjonen ble avsluttet 11. november 2020. Redd Barna-magasinet kommer ut fire ganger i året i et gjennomsnittlig opplag på cirka 100 000 eksemplarer og distribueres vederlagsfritt til medlemmer og personer som slutter opp om organisasjonen. Signerte artikler står for forfatterens egen regning. Ettertrykk tillatt. Vennligst oppgi kilde.

E-post: magasinet@reddbarna.no
Trykk: Aller Trykk. ISSN 1503-7711

Redd Barna-magasinet er merket med det offisielle miljømerket Svanen, som er en garanti for at det merkede produktet holder en høy miljømessig standard. Aller Trykk, som trykker dette bladet, er godkjent som svanemerket bedrift. Det vi si at hele produksjonen følger strenge

miljøkrav fra råvare til ferdig produkt. Aller Trykk har i tillegg lisenser for EU-blomsten, FSC og Rainforest Alliance. Magasinet er dessuten pakket i flerlags biofilm, som er 100 prosent nedbrytbar og skal kastes med matavfall, eller i hjemmekompostering.

Innsamlingskontrollen i Norge ble etablert i 1991 som en stiftelse med offentlig godkjenning, og Redd Barna har vært medlem siden 1995. Stiftelsens formål er å ivareta allmennhetens interesser i at innsamlinger til humanitære, kulturelle og religiøse formål organiseres og gjennomføres på en betryggende måte, og at midlene forvaltes forsvarlig.

Synspunkter på Redd Barna-magasinet?
Tips eller ideer? Skriv til oss på magasinet@reddbarna.no

FOTO: INGE LEI/REDD BARNA

For 20 år siden kom Redd Barna til Yeshiworks landsby. Det forandret både hennes og de seks barnas liv. – I dette samfunnet er Redd Barna vår «far og mor», sier hun.

FOTO: COLIN CROWLEY/REDD BARNA

Covid-19 gir barnebruder side 12

FOTO: REDD BARNA

Vidunderlig post side 38

INNHold

SIDE 4
Gi en annerledes julegave!
Redd Barnas julekampanje tar mål av seg til å varme 100 000 barn før jul, og generalsekretær Birgitte Lange oppfordrer oss til å legge en alternativ gave under juletreet i år.

SIDE 10
Ber om beskyttelse
Barn over hele verden forteller hvordan covid-19 rammer dem. Nå ber de verdens ledere om beskyttelse.

SIDE 14
Fattigdom sender familier på flukt
Denne høsten har hundrevis av fortvilede mennesker forsøkt å krysse Middelhavet fra Libanon til Kypros med båt. Fattigdommen i kjølvannet av covid-19 gjør familier desperate.

SIDE 16
Det haster i Jemen
Jemen er på randen av katastrofe, skriver Redd Barnas rådgiver Alvild Strømme i spalten «Noe å skrive hjem om».

SIDE 20
25 sprelske år
Press – Redd Barna Ungdom fyller 25 år, og kan feire mange flotte seire. Men noen nedturer har det også vært.

SIDE 36
«Kroppen min eier jeg»
Barnehagebarn får nå lære om grenser, krenkelser og overgrep. Men kan vi snakke med små barn om alt?

SIDE 42
Nytt samarbeid
Redd Barna og den nyopprettede norske stiftelsen Let's Build har inngått to store avtaler som skal gi barn og unge i Etiopia og Malawi utdanning av god kvalitet.

Forsidebildet
Redd Barnas julekampanje skal i år varme 100 000 barn. Illustrasjonsfoto: Nainer Sorin

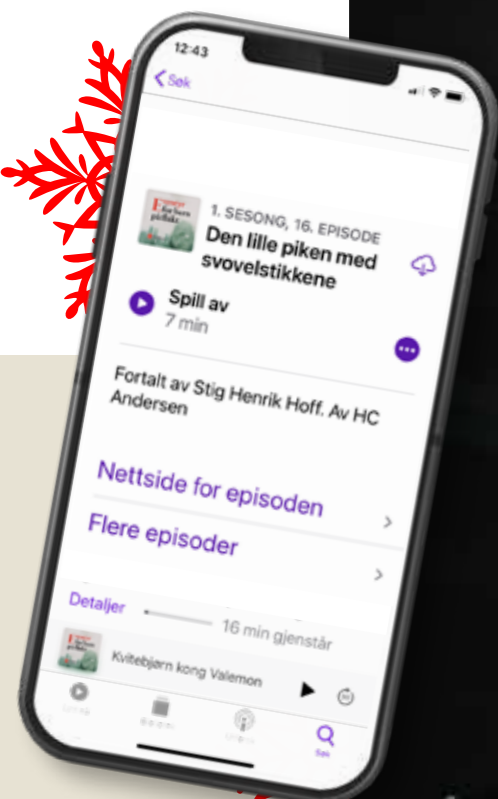

Redd Barnas arbeid: Redd Barna kjemper for barns rettigheter og for at alle barn skal overleve, lære og være trygge – uansett hvem de er og hvor de bor. Vi er medlem av internasjonale Redd Barna, verdens største uavhengige bevegelse for barn, og arbeider for og med barn i rundt 120 land. Redd Barna er en medlems- og rettighetsbasert organisasjon med rundt 100 000 faddere, faste givere og medlemmer i Norge. Vi har hovedkontor i Oslo og regionkontorer i Oslo, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Tromsø.

Kontakt Redd Barna
Besøksadresse Oslo: Storgatg 38, inngang Hausmannsgate. **Postadresse:** Postboks 6902 St.Olavsplass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 09 00

Internett: www.reddbarna.no
Gavekonto: 8200.01.03000
Felles telefon for alle regionkontorer: 22 99 09 00
Regionkontor i Midt-Norge: Vertsgata 4, 7042 Trondheim
Postboks 8881, 7481 Trondheim
Regionkontor i Vest-Norge: Kong Oscars gate 62, 5017 Bergen
Regionkontor i Sør-Norge: Tordenskjolds gate 11, 4612 Kristiansand
Regionkontor i Nord-Norge: Storgata 88, 9008 Tromsø. Postboks 145, 9252 Tromsø
Regionkontor i Øst-Norge: Storgata 38, inngang Hausmannsgate. Postboks 6902 St.Olavsplass, 0130 Oslo

Redd Barna-magasinet
Utgiver: Redd Barna
Redaktør: Elin Toft
Ansvarlig redaktør: Ingrid Svendsen

PIKEN MED SVOVELSTIKKENE

Du kan høre den kjente fortellingen av H.C. Andersen på Redd Barnas podkast *Eventyr for barn på flukt*. Det er Stig Henrik Hoff som leser.

DU KAN FORANDRE HISTORIEN!

Bli med og gi fortellingen om piken med svovelstikkene en helt ny slutt! – I år har vi tusen gode grunner for å rekke ut en hånd til barn som trenger vår hjelp, sier generalsekretær Birgitte Lange.

TEKST: ELIN TOFT
ILLUSTRASJONSFOTO: NAINER SORIN

Denne julen har Redd Barna satt seg et skikkelig «hårete» mål:

– Varme sko og klær, mat, tak over hodet og utdanning for 100 000 barn. Dette er noe vi kan få til dersom mange nok går sammen, sier Birgitte Lange, generalsekretær i Redd Barna. Hun oppfordrer oss alle til å tenke annerledes om hva vi skal legge under juletreet i år, og nøler ikke med å kalle årets kampanje for en nasjonal dugnad.

GI BARNAS LIV EN NY RETNING

H.C. Andersens fortelling om piken med svovelstikkene er kjent over hele verden. Vi gråter over den fattige, vesle jenta som prøver å selge svovelstikker på gaten, og som ser lengselsfullt inn på et julepyntet, varmt hus. Det ender fryktelig trist. Jenta fryser i hjel på selveste julaften.

Det finnes jenter og gutter i like elendig forfatning i dag; barn som kan forkomme hvis de ikke får hjelp. Men nå har vi en mulighet til å endre den triste historien: vi kan dreie livene til barna i en helt ny retning,

og gi deres livsfortelling en ny og glad slutt.

Kan vi virkelig forandre slutten på den triste fortellingen om piken med svovelstikkene? Birgitte Lange er sikker i sin sak:

– Ja, det kan vi. Midlene vi samler inn skal brukes til helt konkrete tiltak for barn som fryser i vinterkulden: til tepper, varme vinterklær, sko, strømaggater, tak over hodet. Livene skal gjøres varmere for barn som fryser og for familiene deres. Vi fokuserer særlig på barn i Syria, eller som er på flukt fra krigen.

FATTIGDOMSKRISE

Lange understreker at midlene også vil bli brukt til å varme barn i mer overført betydning. Redd Barnas erfaring er at barn som knapt nok har noen ting, og som kanskje er på flukt fra krig eller katastrofe, først av alt spør etter skole.

– Å gi barn muligheten til å gå på skole er også en måte å gi triste historier en ny slutt. Eller kanskje vi skal si en fortsettelse på historien, at den tar en annen og god retning.

«Piken med svovelstikkene» finnes over alt, også i dag. Sammen kan vi gi barn som fryser nå før jul varme og et bedre liv.

Covid-19-pandemien har rammet hardest de som har minst fra før. For barn er det en fattigdomskrise mer enn en helsekrise, siden barn flest ikke blir syke av covid-19. Men konsekvensene kan like fullt bli katastrofale: Mor eller far mister arbeidet, noe som kan føre til at barna må slutte på skolen og være med og jobbe. Jenter blir giftet bort altfor unge, slik at familien har en munn mindre å mette. Desperate foreldre tar med seg barna på hasardiøse reiser for å sikre barna en framtid.

SKOLENE SOM STENGTE

Også i Norge har mange fått det tøffere med permitteringer, oppsigelser og en vanskeligere personlig økonomi. Samtidig har andre fått det bedre. Når vi ikke lenger bruker så mye penger på reiser og dyre opplevelser, gir det mange en bedre hverdagsøkonomi.

– De fleste i Norge har det fortsatt veldig godt materielt, særlig sammenlignet med befolkningen i andre land, og de fleste har mer enn nok av ting. Jeg tror mange nesten leter etter noe meningsfullt å bruke pengene på, framfor et fortsatt forbruksjag, og vil i år være glade for å kunne bruke penger på en alternativ julegave - på å gjøre barns liv bedre, sier Lange. Hun legger til at vi i Norge har fått en verdifull, om enn vanskelig, erfaring i år; vi har sett her hos oss selv hva som skjer når skoler stenger.

– Vi har erfart hvordan sårbare barn har det når det trygge stedet – skolen – ikke lenger er der. Dermed kan vi lettere forstå hvilke konsekvenser det har når dette skjer i land med stor fattigdom. Det er rappor-

tert om økning i vold, overgrep og omsorgssvikt i mange land, også i Norge.

– Vi må ta oss ekstra godt av sårbare barn nå i koronapandemien. Jeg tror mange i år vil oppleve det som ekstra meningsfullt å kunne støtte barn i land som er hardt rammet av pandemien, og som har helt andre livsvilkår enn våre barn.

ØNSKER Å HJELPE ANDRE

Er det ikke veldig ambisiøst å skulle hjelpe hele 100 000 barn? Jo, så absolutt, sier generalsekretæren. Men en organisasjon som Redd Barna må være ambisiøs, understreker hun.

– Redd Barna er del av en stor global bevegelse og har arbeid i mange land, så vi har mulighet for å sette oss høye mål. Vi har et profesjonelt apparat som sørger for at de pengene vi samler inn går til de barna som trenger det mest. Våre lokalt ansatte er svært dyktige, og gir praktisk og konkret hjelp til barn og familiene deres. Dette skjer også der det er utfordrende og krevende å jobbe, som i konfliktområder, sier Lange. Hun er optimist foran årets julekampanje, men understreker at her må alle glade givere trå til, både privatpersoner og næringsliv.

– Vi satte oss samme mål i fjor, og nådde det! I år har vi enda større grunn til å støtte barn som trenger vår hjelp. Vi vet at den norske befolkningen er veldig engasjert i andre, og det ligger i den norske folkesjela et sterkt ønske om å hjelpe andre. Jeg håper årets julekampanje også vil vise dette, avslutter Birgitte Lange. ●

VARME KLÆR OG PLEDD:

kr. 500,-

Gi en gave til et barn som trenger det!

SLIK BLIR DU MED PÅ DUGNADEN

Vipps et valgfritt beløp til 2230

Send SMS med kodeord VARME til 2230 (200,-)

Kontonr: 8200 01 03000

EN VARM SENG: 275,-

VINTERJAKKE: 150,-

VINTERSKO FOR 20 BARN: 350,-

DET SKJER I VERDEN

FOTO: CAROLINETRUTTMANN MARCONI/REDD BARNA

FOTO: REDD BARNA

PALESTINSKE BARN MISHANDLES I ISRAELSK VARETEKT

VESTBREDDEN Bruk av vold, brutale avhørsmetoder og sjokkarrestasjoner er metoder som tas i bruk når palestinske barn blir satt i israelsk varetekt, ifølge en ny Redd Barna-rapport. Funnene i rapporten er basert på spørreundersøkelser og intervjuer med 470 palestinske barn fra ulike deler av Vestbredden, som alle ble pågrepet eller satt i israelsk varetekt da de var mellom 10 og 17 år gamle.

ILLUSTRASJON: REDD BARNA

Ifølge rapporten skal rundt halvparten av barna ha opplevd å bli pågrepet i hjemmene sine om natten, og svært mange av dem skal ha fått hendene stripset bak på ryggen og blitt iført bind for øynene.

FINNER IKKE FORELDRENE

USA I 2017 innførte amerikanske myndigheter en ny forordning for å strupe innvandringen. Familier som kom over grensen i sør ble skilt fra hverandre, og barn helt ned i småbarnsalderen ble tatt fra foreldrene. Tre år etter er fremdeles hundrevis av familier adskilt. Amerikanske myndigheter innrømmer at 545 barn ikke har sett foreldrene siden 2017, og at de ikke klarer å gjenforene familiene. Redd Barna oppfordrer på det sterkeste til at det blir satt inn mer ressurser for å gjenforene barna med sine foreldre, slik at ikke barna må vokse opp som foreldreløse og uten sine nærmeste.

FLYKTER FRA KRIGEN I NAGORNO-KARABAKH

ARMENIA Krigen i Nagorno-Karabakh har tatt livet av hundrevis av sivile, og over halvparten av befolkningen er nå på flukt. 80 prosent av dem som flykter er barn, resten er kvinner og gamle.

Redd Barna jobber gjennom partnerorganisasjoner i Armenia, der storparten av flyktningene ankommer. Vi deler ut mat, varme klær og sanitærartikler, og har etablert midlertidige husrom for husløse familier. Mange barn er svært preget av å ha opplevd krigshandlinger på nært hold, og viser tegn på stress, depresjon og søvnløshet. Redd Barna har etablert barnevennlige områder der de kan leke og føle seg trygge. Noen barn trenger også hjelp til å bearbeide traumene sine gjennom psykososial støtte.

FOTO: SRBUHI OHANJANYAN

FOTO: NINA RAINGOLD/REDD BARNA

LUNGETENNELSE TAR FLEST BARNELIV

KENYA Abraham (7 måneder) har akkurat blitt frisk av en alvorlig lungeinfeksjon. Han har fått behandling på et kenyansk sykehus støttet av Redd Barna. Nær 1 million barn dør årlig av lungebetennelse, som enkelt kan behandles med antibiotika. Behandlingen koster ofte ikke mer enn tre kroner. Sykdommen, som blir kalt «den glemte barnemorderen», tar flest liv av barn under fem år. Hvert minutt dør to barn av lungebetennelse.

FOTO: REDD BARNA

DEN GODE KLEMMEN

OMSORG Dette året, kanskje mer enn noen gang før, kan vi trenge litt godhet. Fram fra Redd Barnas bildearkiv har vi hentet noen fine, inspirerende bilder av barn som viser omsorg og kjærlighet ved å gi en god klem. Bildene er tatt i Redd Barnas prosjekter før covid-19 tvang oss til å holde fysisk avstand. Vi gleder oss til å kunne klemme hverandre igjen!

Bønn fra barn
over hele verden:

- BESKYTT OSS MOT COVID-19!

Hvordan rammer koronaepidemien barna? Vi har spurt hele 8000 barn over hele verden. Det de forteller, bekymrer Redd Barna dypt.

TEKST GINA EKHOLT

En hel generasjon vil huske 2020 for alltid. Dette året slo covid-19 til på en måte ingen kunne drømme om, og endret livene til mange barn for godt.

Derfor gjennomførte Redd Barna en spørreundersøkelse tidligere i høst blant barn i 37 land. Over 8000 barn i alderen 11-17 år og 17500 foreldre og omsorgspersoner er med i undersøkelsen, som er den hittil største og mest omfattende som er utført blant barn og familier under covid-19. Den gir viktig innsikt i hvordan pandemien påvirker barns liv. Den forteller også om barnas tanker om framtiden og hva som må forandres.

ØKENDEVOLD

Barna som har svart på undersøkelsen krever tiltak innen utdanning, blant annet gjenåpning av skoler og bedre fjernundervisning. Barn uten tilgang til hjelp med undervisning vil bli hengende etter lenge når de en dag kommer tilbake til skolen igjen. Redd Barna har estimert at 10 millioner barn aldri vil komme tilbake til skolen.

Barna krever økt tilgang til helse-tjenester, og ber om at myndighetene

prioriterer de fattigste familiene først.

Barna ber om beskyttelse mot den økende volden som følge av covid-19, og de ber beslutningstakere om å respektere deres rett til å bli hørt og delta i offentlige beslutninger som angår dem.

Barna ber om å få sine rettigheter innfridd, slik de er nedfelt i FN's barnekonvensjon.

DÅRLIGERE HELSE

Etter covid-19s inntog på helseklinikker og sykehus verden over har mye annen

helsehjelp blitt nedprioritert eller opphørt. Rapporten viser at veldig mange har slitt med å få tilgang til helsetjenester og medisiner under pandemien. Når helsearbeidere må ta seg av akutt syke og sykehusene fylles med mennesker som er koronasyke, blir det mindre kapasitet til å følge opp andre syke. Det går særlig ut over barna når svangerskapskontroll, barnevaksinasjonsprogrammer og helsekontroller utsettes eller ikke følges opp. Som et resultat vil mange barn dø av sykdommer vi vanligvis kunne forbygget.

Folk har mistet jobbene sine, som igjen har ført til at mange familier ikke kan skaffe den maten de trenger. To tredjedeler av de spurte forteller at de har hatt problemer med tilgang til næringsrik mat, og at det er vanskelig å skaffe familien sin kjøtt, meieriprodukter, korn, frukt og grønnsaker. Trolig kommer flere barn til å lide av underernæring og verst er det for barn med kroniske sykdommer, funksjonshemninger, og barn fra fattige familier.

Med dette bakteppet er funnene i rapporten *Protect a Generation* nedslående:

- Mer enn 8 av 10 sa at de følte at de lærte lite eller ingenting i det hele tatt. Dette tallet var enda høyere for barn som bodde i fattige husholdninger, barn på flukt og jenter.
- Færre enn 1 prosent av barn fra fattige husholdninger sa at de har tilgang til internett for fjernundervisning, til tross for at mer enn 60 prosent av de nasjonale fjernundervisningsinitiativene er avhengige av digitale plattformer.
- 40 prosent av barna fra fattige husholdninger sa at de trenger hjelp med skolearbeidet, men de har ingen som kan hjelpe dem. ●

Amir (10) bor i en flyktingleir i Bangladesh, der covid-19 har ført til at læringscenteret er stengt. Her får han psykososial støtte av Redd Barna-medarbeider Nazmul Haque Shareque. FOTO: Sonali Chakma / Redd Barna

«Samarbeid mer med barn. Vi er framtiden, og hvordan dere behandler oss nå vil påvirke hvordan framtiden ser ut.»

JENTE (12), KOSOVO

Moren til Dayana (15) i El Salvador mistet jobben etter covid-19. Nå har de ikke råd til wifi som Dayana trenger for å følge med på skolen. FOTO: Julio Cesar Aviles

«Jeg er redd for tenåringsgraviditeter og barneekteskap; skolejenter er de mest ettertraktede for ekteskap etter at skolene stengte.»

JENTE (14), KENYA

FLERE JENTER PRESSES INN I BARNEEKTESKAP

Koronapandemien har ført til en økning i antall barneekteskap, tenåringsgraviditeter og overgrep. Hundretusenvis av jenter verden over rammes, viser en ny rapport fra Redd Barna.

TEKST: TUVA WÆRDAHL

Halima var 15 år gammel da hun ble tvunget til å bli kone nummer tre til en mann som var over 20 år eldre enn henne selv. Mannen mishandlet henne både fysisk og psykisk, også da hun ble gravid. To måneder etter at hun fødte en datter, rømte hun fra mannen. Hun fikk ikke datteren med seg, og i dag lengter hun seg syk etter barnet sitt. Hun håper hun en gang får henne tilbake.

– Budskapet mitt til alle er at det må bli slutt på barneekteskap. Det knuser hjertet til en ung jente å måtte forlate skole, venner og familie for å leve sammen med en mann hun aldri før har møtt. Alle drømmene mine for framtiden er lagt i grus, sier somaliske Hamila, som i dag er 17 år gammel.

FOTO: COLIN CROWLEY/REDD BARNA

– Verden har ikke klart å beskytte de mest sårbare under denne pandemien, sier Nora Ingdal, utenlandssjef i Redd Barna.

Hvert år blir 12 millioner jenter under 18 år tvunget til å gifte seg. I rapporten *Global Girlhood 2020: COVID-19* anslår Redd Barna at koronaviruset vil føre til at ytterligere 500 000 jenter blir ofre for barneekteskap i 2020. Dette er den største økningen på 25 år.

– Denne utviklingen reverserer framgangen som er gjort de siste 25 årene, hvor det faktisk har vært en nedgang i antall barneekteskap. Dette er nok bare toppen av isfjellet. Det er mange land som ikke registrerer barneekteskap, sier Ingdal i Redd Barna.

JENTER FANGES I EN OND SIRKEL
Ifølge rapporten øker risikoen for barne-

ekteskap under kriser. Pandemien har ført til at mange familier har mistet levebrødet sitt, skoler verden over har stengt ned, systemer som skal beskytte jenter mot vold blir ikke opprettholdt og tilgangen til en rekke helsetjenester begrenses.

Som følge av den negative utviklingen anslår FNs befolkningsfond at ytterligere to millioner barn, i hovedsak jenter, vil bli utsatt for kjønnslemlestelse de neste ti årene, og det anslås at én million flere jenter vil bli gravide i 2020.

– Jenter som blir tvunget inn i ekteskap ender nesten alltid i en ond sirkel. Mest sannsynlig må de gifte seg med en mann de egentlig ikke vil ha, og som ofte er mye eldre enn dem. De blir utsatt for vold og overgrep, må slutte på skolen og blir ofte gravide altfor tidlig. Disse jentene får rett og slett et familieliv istedenfor en barn-

dom, sier Ingdal, og legger til at det å føde et barn er hovedgrunnen til at jenter mellom 15 og 19 år mister livet.

ETTERLYSER HANDLING FRA MYNDIGHETENE

Gjennom flere vedtak har det internasjonale samfunnet lovet å sette en stopper for at jenter giftes bort innen 2030, men hvis nåværende trender fortsetter vil man se en dramatisk økning de neste fem årene, ifølge Redd Barna-rapporten.

– Nasjonale og internasjonale myndigheter må nå sikre at jenter får ta del i beslutninger som angår dem - også gjennom koronapandemien. Det er også avgjørende at myndighetene sikrer at jenter får tilgang til nødvendige helsetjenester, og styrker arbeidet med beskyttelse av jenter ute i lokalsamfunnene, avslutter Ingdal. ●

FATTIGDOM SENDER DESPERATE FAMILIER TIL HAVS

Denne høsten har hundrevis av fortvilede mennesker forsøkt å krysse Middelhavet fra Libanon til Kypros med båt. Fattigdommen i kjølvannet av covid-19 gjør familier desperate.

TEKST: REDD BARNA

ARKIVFOTO: SASHA NICHOL/REDD BARNA

” En liten gutt begynte å bli dehydrert. Jeg sjekket pulsen, temperaturen og pusten, og skjønte at gutten var uttørket. Han døde mens jeg holdt ham. BARAA (19) ”

Mellom juli og september prøvde 21 båter å krysse Middelhavet fra Libanon til Kypros, og med det komme seg til Europa. Havstrekningen er på 177 kilometer. Flere av båtene ble oppdaget av kystvakten og slept tilbake til Libanon.

– Til slutt måtte vi drikke sjøvann. Vi begynte å telle dagene til vi kom til å dø, forteller en tenåring til Redd Barna. Søskenflokken hans på sju opplevde at moren deres døde underveis, uten at de kunne gjøre noe for å hjelpe henne. De så også små barn miste livet, og foreldre som bandt de døde barna fast til båtsiden slik at kroppene deres ikke skulle bli skylt bort.

HÅPLØSE REISERTIL SJØS

Khaled (12) var om bord da moren døde på den åttende dagen til havs. Hun hadde diabetes, og gikk tom for medisiner.

– Det jeg hatet mest de åtte dagene, var da lederen om bord fortalte at vi hadde mistet styringen og ikke visste hvor vi var. Og hvordan folk sultet og tørstet. Vi var uten håp – desperate.

Stadig flere familier legger ut på håpløse reiser til sjøs for å unnsnippe Libanon. Landet står oppe i sin største krise i fredstid. Fra før av hadde Libanon skyhøy inflasjon, valutaen hadde kuppet og livsviktige varer som mat, medisiner og drivstoff var vanskelige å få tak i. Så kom covid-19 og gjorde hverdagen enda vanskeligere for folk flest. Fattigdommen har eksplodert i befolkningen på seks millioner – over én million av dem er flyktninger fra Syria.

VIL PRØVE PÅ NYTT

På de ni månedene som har gått siden covid-19 brøt ut, har mer enn 650 000 barn blitt kastet ut i fattigdom. Redd Barnas medarbeidere har registrert en økning på 575 prosent i forespørsler om økonomisk støtte og hjelp til husly.

Raed (18) er Khalids bror. Han ville våget den farlige reisen flere ganger hvis han fikk muligheten.

– Jeg ville pakket med en gang og prøvd på nytt. Det finnes ikke noe håp lenger her

i Libanon, ikke en gang å få utdanning. Ikke for libanesere, og i hvert fall ikke for oss syrere.

Båten som Khaled og Raed var om bord i hadde 49 passasjerer da den la ut for å prøve å nå Kypros, av dem var flere titall barn. 49 mennesker, men nesten ikke noe mat og bare 15 liter vann på deling. Da de gikk tom for vann og mat, prøvde mødrene å filtrere saltvann med klærne sine for å døyve barnas tørst.

TO SMÅBARN DØDE

Baraa (19) er Khaleds og Raels søster. Sykepleiestudenten prøvde å ta hånd om to små barn om bord, begge under tre år gamle, som kjempet for livet i mødrenes armer.

– En liten gutt begynte å bli dehydrert. Jeg sjekket pulsen, temperaturen og pusten, og skjønte at gutten var uttørket. Han døde mens jeg holdt ham.

Andre om bord ble så desperate at de la ut på svøm for å prøve å finne hjelp. De har ikke kommet til rette igjen.

Ifølge lokale medier har det kypriotiske parlamentet kuttet ned på tiden som asylsøkere kan anke hvis søknaden blir

avslått. Myndighetene kan nå deportere asylsøkere direkte hvis søknaden blir avslått.

FÅR HJELP AV REDD BARNA

Jennifer Moorehead, direktør for Redd Barnas arbeid i Libanon, har fått høre mange slike historier i høst.

– Barn ser sine egne foreldre eller andre barn dø om bord på båtene som skulle bringe dem til en bedre framtid. Vi kan bare tenke oss hvor desperat situasjonen er når foreldre risikerer sitt eget liv for å gi barna en bedre framtid. Familier forteller oss at de er villige til å ta sjansen igjen fordi det ikke er noen framtid for barna deres i Libanon. De klarer ikke tanken på å leve i så fortvilende fattigdom et år til, sier Moorehead.

Khaleds familie er nå tilbake i Libanon. Familien solgte alt de eide for å betale for båtturen, og har dermed enda mindre enn før. De må også leve med sorgen over moren som døde ute på havet.

Redd Barna støtter familien både psykososialt og økonomisk. Vi har også hjulpet tre av de yngre barna til å få skoleplass på en lokal skole i Libanon. ●

Etter at båten med Raeds familie hadde drevet rundt i Middelhavet i åtte døgn, døde moren hans. FOTO: Nour Wahid/REDD BARNA

NOE Å SKRIVE HJEM OM

I «Noe å skrive hjem om» forteller en av Redd Barnas ansatte om noe som har gjort inntrykk i et av landene som Redd Barna arbeider i. Seniorrådgiver Alvhill Strømme forteller her om Jemen, et land hun har bodd i og har sterk tilknytning til.

Alvhild Strømme

Begge storebrødrene til Abed, som jobbet på samme apotek, ble drept da et flyangrep la sentrum av landsbyen i ruiner.

Hamdi (2) får behandling for underernæring ved en helseklinikk som er støttet av Redd Barna.

JEMEN HENGER I EN TYNN TRÅD

Jeg har bodd i Jemen i flere år og har mange venner der. I disse dager popper flere og flere minneord opp på Facebook-veggen min. Journalister, professorer, leger, lærere, aktivister, mødre, fedre, tanter, onkler, utallige mennesker som blir revet bort, skriver Alvhill Strømme.

Et av bildene som kom opp forleden er fra byen Sana'a. Der sitter en mann og spiser på fortauet. Noen står i kø for å kjøpe seg noe fra et slags gatekjøkken. Samtidig ser vi en massiv eksplosjon bare noen hundre meter unna, et luftangrep. Mannen på fortauet lar seg ikke merke. De som står i kø, gløtter bare så vidt opp.

Dette er hverdag. Det er ikke noe det er verdt å reise seg for å se på en gang.

LEVER I KONSTANT FRYKT

I Jemen er det 15 millioner barn. Jagerfly sirkulerer stadig vekk over bygder og byer, men når man ikke engang reagerer når bomber slippes, når eksplosjonen er så synlig, så massiv, hva sier det om å leve der?

Hvordan er det for barn å leve i det, over mange år, med frykt, sult og usikkerhet så innebygget i alle fibre i kroppen at man ikke lenger kan forholde seg til det?

Vi spurte dem. Og her er noen av svarene vi fikk:

- Ett av fem barn vi snakket med i Jemen sier at de lever i konstant frykt.
- To av fem av dem sier at de ikke har noen å snakke med når de er lei seg eller opprørt.
- Halvparten sier at de ikke føler seg trygge dersom ikke mamma eller pappa er i nærheten.

Det betyr at det haster. Det haster at disse barna får en annen opplevelse av hva som er normalt, en hverdag der de får mulighet til å lære, vokse og å være trygge.

STORT LAND

Jemen ligger helt sør på den arabiske halvøya, med Saudi-Arabia i nord og Oman i øst. I vest ligger Rødehavet med Afrika på andre siden, og i sør finner vi Adenbukta, og et smalt strede som skiller Jemen fra Afrikas horn. Landet er større enn Tyskland, Nederland, Belgia, Luxemburg og Østerrike til sammen.

I Jemen bor det 30 millioner mennesker. Halvparten av dem er barn. Av dem er to millioner så underernærte at de knapt overlever.

Krigen mellom ulike grupper, i ulik grad støttet av stormakter, har nå vart i over fem år, og forsøk på å komme fram til en fredelig løsning har så langt ikke lyktes.

Jemen var allerede før krigen det fattigste landet i regionen. Bare tre av fem kunne lese og skrive. Mange levde et helt liv uten å komme i kontakt med det offentlige helsevesenet. De mange konfliktenes gjennom flere tiår hadde drevet mange på flukt. Vann var en mangelvare, og det samme var mat og medisiner.

COVID-19 VILT TATUSENER AV LIV

Fem år etter at krigen startet er forholdene enda verre. Økonomien har kollapset. Det er vanskelig å importere og å distribuere varer. De fleste ansatte i samfunnskritiske yrker har ikke fått lønn på flere år.

Dessuten er det vanskelig for hjelpeorganisasjoner å komme fram med hjelp - hjelpen boikottes og blokkeres mange steder av partene i konflikten.

Kolera, en sykdom som særlig rammer små barn, har tatt livet av hundrevis av små barn de siste årene. Bare halvparten av syke-

Rami (15) fikk alvorlige skader etter et flyangrep i 2019. Begge beina ble lammet, men han har nå begynt å få førlighet tilbake i den høyre foten. Redd Barna har betalt for operasjoner, medisin og en enkel rullestol for gutten. Rami har fremdeles bombesplinter i ryggen som bør opereres bort. Han er et av mange jemenittiske barn som er blitt skadet for livet de siste årene av krigshandlingene i landet.

Sharif Abdullah Muhammad koordinerer Redd Barnas arbeid for beskyttelse av barn i sentrale Jemen. Temaet han leder arbeider for å verne barn mot alle slags farer og trusler som voldtekt, rekruttering til væpnede styrker, kidnapping, mord og direkte krigshandlinger. De arbeider også for å opprettholde skoletilbud i særlig krigsutsatte områder. FOTO: SAMI M. JASSAR / REDD BARNA

husene og klinikkene går for full kapasitet.

Og så kom covid-19. Timingen er den verste du kan tenke deg.

Offisielle smittetall er lave, men veldig få testes. Av de som har fått påvist smitte, har viruset vært dødelig for en fjerdedel. Myndighetene nekter for at covid-19 er et problem. Anslag viser at en million mennesker allerede er smittet, men ingen vet sikkert.

I Norge har vi gode forutsetninger for å beskytte oss, og for å få behandling.

Det er annerledes i Jemen. For å «holde deg hjemme» må du ha et hjem. For å vaske hendene må du ha vann, for å bruke såpe må du ha såpe. For at familien din skal kunne spise, må du skaffe mat, uansett om du utsetter deg for smitte. Alternativet er å sulte. Dersom du blir syk finnes det få muligheter til behandling: Få helseansatte, knapt verneutstyr, et fåtall intensivplasser.

MYE KAN GJØRES

Det kan virke håpløst, men mye kan gjøres i Jemen! Selv det minste vi gjør kan bety mye.

VERST I VERDEN

- 100 000 mennesker er drept i krigshandlinger.
- 4 av 5 jemenitter er helt avhengige av nødhjelp.
- 2 millioner barn i skolealder går ikke på skole.
- 3,6 millioner mennesker er drevet på flukt i eget land.
- 20 millioner har ikke tilgang på nok mat.
- To millioner barn er så underernærte at de så vidt overlever.
- Den humanitære krisen i Jemen er nå den verste i hele verden.

For det første trenger barna, kanskje mer enn noen gang, en hverdag som gir litt glede og håp. De må få fortsette å leve og beskyttes mot overgrep, og få fortsette å lære.

For det andre, vi må fortsette å hjelpe de helsestasjonene vi kan med utstyr og kapasitet.

For det tredje, vi må fortsatt insistere på at partene i konflikten slipper nødhjelpen fram til de barna som trenger det aller mest.

Og sist, men ikke minst, nå som Norge blir medlem i FNs sikkerhetsråd fra 2021: Vi må, på vegne av barna i Jemen, insistere på at krigen tar slutt. Denne krigen er menneskeskapt og kan ta slutt dersom de rette menneskene og partene vil.

Barn skal ikke bombes. Barn skal ikke utsettes for voksnes krigføring. Situasjonen for barn i Jemen er desperat, og covid-19 har gjort hverdagen, livet og framtiden enda mer usikker. Det minste vi kan gjøre er å få en slutt på krigen – barna skal slippe å være redde for bomber i tillegg. ●

Sharif Abdullah Muhammad ”

PÅ NETT MED REDD BARNA

Har du ris, ros, spørsmål eller kommentarer til Redd Barnas arbeid?

Vi vil gjerne høre fra deg! Følg og lik oss på sosiale medier, si din mening og del saker du mener er viktige med andre. Her er noe av det som har skjedd på våre på Facebook-, Twitter- og Instagram-sider siden sist:

INSTAGRAM

reddbarna // Selv om antall kvoteflyktninger er høyere enn før, så tar likevel ikke Norge imot flere. Norge kan ta imot minst 750 asylsøkere fra de greske flyktingleirene og bør helst øke antall kvoteflyktninger til 5000!

reddbarna // Selskapenes aggressive markedsføring av morsmelkerstatning truer barns liv og helse, og norske investorer tjener godt på denne industrien. Si NEI til skitne investeringer som gjør barn syke!

FACEBOOK

Redd Barna // For en halv million jenter kan et år med korona bety et tvunget barneekteskap. Bli med disse jentene og si NEI til barneekteskap! Denne tradisjonen må avskaffes.

Redd Barna // Denne uka er det samisk språkuke! Se filmen og lær mer om de samiske språkene, som nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Det er viktig å synliggjøre og øke kunnskap om de samiske språkene!

LINKEDIN

Redd Barna @ReddBarna
Redd Barna gratulerer World Food Programme med Nobels fredspris for arbeidet de gjør for å forebygge sult, som er en av årsakene til økende konflikt i verden. Arbeidet er spesielt viktig i år hvor sult og underernæring er økende på grunn av koronapandemien.

TWITTER

reddbarna @ReddBarna
Along with @CPIE_Global @CP_AoR and @Refugees we have found that #ChildProtection is neglected and underfunded. Why, and what can we do about it? Join the launch and find out more! Together we can and must do MORE, we can and must do BETTER

reddbarna @ReddBarna
Mobiltelefonen er livslinjen til skolen under #Covid_19. Sawsans familie har vært tvunget på flukt to ganger de siste tre årene. De bor i leir ved byen Hama, hvor Redd Barnas partner Syrian Relief tilbyr skolegang til Sawsan (11), med støtte fra EU @eu_echo

HER ER VI:

@reddbarna
@reddbarna_foto

www.facebook.com/
reddbarna

www.twitter.com/
reddbarna

redd_barna

www.reddbarna.no

Lea Mariero (22) er leder for Press i jubileumsåret. Her svarer hun på ti spørsmål om jubilenten.

1 Hva er det viktigste Press har fått til på 25 år?

– Å rette fokus mot kroppspresstet som barn og unge blir utsatt for. Vi har fått gjennomslag for mange av forslagene våre, blant annet å merke reklame som er retusjert. I 2018 lanserte vi en rapport om kroppspresstet som fikk mye omtale og blir mye brukt av forskere. Der har vi fått stort politisk gjennomslag.

2 Fortell om noen «historiske» høydepunkt!

– I 2010 startet vi Gullbarbie-kampanjen, som vi kanskje er aller mest kjent for. Vi har også jobbet lenge med barns medvirkning, og har frontet prinsippet om at barn skal være involvert i saker som angår dem. Vi har vært talspersoner for stemmerett for 16-åringene, der vi har fått et foreløpig gjennomslag med stemmerett ved lokalvalg.

3 Hva med nedturer?

– Hele asylfeltet har vært en stor nedtur de siste 10-15 årene. Det har vært små seire her og der, men Norge har sakte gått mot en linje der vi ikke lenger har et barnerettslig perspektiv på asyl- og innvandringspolitikken.

4 Hva er den viktigste saken Press er engasjert i nå?

– Saken vi har markert oss mest på i år er Moria. Vi er langt fra fornøyd med at regjeringen bare vil hente 50 personer, men det er et stykke unna der vi var for en tid tilbake da det var helt uaktuelt å ta inn barn fra Moria til Norge. Så noe på vei er vi kommet. Her står vi stødig og godt sammen med de fleste ungdomspartiene. Dette handler ikke om politikk, men om mennesker.

5 Noen seire i år?

– Ja, at Norge tar imot barn fra Moria i det hele tatt er en seier. En annen suksess er at barnetrygden øker i høstens statsbudsjett, selv om den ikke øker nok. Vi har også jobbet for og fått gjennomslag for økning i tilskudd til skolehelsetjenesten.

EN SPRELSK 25-ÅRING!

I år er det 25 år siden Press – Redd Barna Ungdom ble stiftet. Redd Barna-magasinet gratulerer, og spør samtidig: Hva har Press oppnådd på de 25 årene? Og har Press blitt voksen nå?

6 Hvorfor skal unge mennesker bruke tid og krefter på dette?

– Det nytter å engasjere seg! Selv om vi ikke alltid får gjennomslag for sakene våre, er det bra at unge organiserer seg og tar opp de sakene de synes er viktige. I Press er det barn og unge selv som bestemmer dagsorden for barn og unge, ikke politikere eller voksne.

7 Hvorfor være med i Press?

– Noe av det fineste med Press er at vi ikke er et politisk ungdomsparti, selv om vi kjemper for politiske saker. Vi har medlemmer som har mange ulike politiske ståsteder – det er ikke meningstvang og alle kan være med! Felles for oss er at vi brenner for at barn skal ha det bra, og det er dette som skaper det fantastiske sosiale fellesskapet vårt.

8 Beskriv den typiske presseren!

– Den typiske presseren er ung, engasjert og brenner for å gjøre noe med urettferdigheten i verden. De aller fleste av medlemmene våre er under 18 år, og det er uvanlig for ungdomsorganisasjoner som vi kan sammenligne oss med. Vi er ellers forskjellige mennesker, men vi har til felles at vi ønsker å kjempe for barns rettigheter. Vi våger å ta de upopulære, men viktige kampene, for eksempel for asylsøkende barn.

9 Hva er det morsomste med å være med i Press?

– Det er mye morsommere og hyggeligere i Press enn andre steder! Både Gullbarbie og sommerleir er kjempegøy! Vi har fokus på samhold og fellesskap, og jeg opplever ingen forsøk på å indoktrinere eller meningsrette medlemmene. Det er fint å være med på noe som er viktig!

10 Hvordan er det å være Redd Barnas ungdomsorganisasjon?

– Det er enormt fint og viktig for oss å ha Redd Barna i ryggen! Redd Barna-navnet gir oss masse goodwill. Sammen kan vi skape en omforent barnerettighetsbevegelse, selv om vi er uavhengige av hverandre. Redd Barna er viktig for oss, og vi er viktige for Redd Barna. Dette gir oss styrke. Vi har et felles verdisyn og felles visjon om hvordan vi ønsker at verden skal se ut for barn. Medlemmene våre ønsker også at vi skal ha tett kontakt med moderorganisasjonen.

TEKST: ELIN TOFT

SLIK PRESENTERER PRESS SEG SELV

«I Press tar vi brudd på barns rettigheter personlig. Vi tar utgangspunkt i FNs barnekonvensjon i alt vi gjør, og er en religiøs og partipolitisk uavhengig organisasjon. Vi er Redd Barnas ungdomsorganisasjon, og som medlem hos oss har du fulle demokratiske rettigheter også i Redd Barna. Press er ungdomsorganisasjonen for alle mellom 13 og 25 år som er engasjert i urettferdighet, bryr seg om hvordan verden behandler andre og blir sint når barns rettigheter brytes. Våre fire hovedtemaer er helse og utvikling, demokrati og deltakelse, barn på flukt og handel og fred.»

FOTO: HELLE HOÅS, MDG

«Jeg var tillitsvalgt i Press i mange år, og Press lærte meg å alltid se politiske saker ut fra barnets perspektiv. Barn og ungdom er ekstra sårbare, og har rett på et spesielt vern som vi voksne skal respektere. Likevel har vi en lang vei å gå. Takk for all innsatsen dere gjør mot skjønnhetshysteri og krysspress, og for at dere gir alle barn i Norge en stemme, også de enslige asylbarna.»

UNE AINA BASTHOLM, LEDER FOR MILJØPARTIET DE GRØNNE

FOTO: SU

«Press lærte meg å stå opp for de som ikke har en egen stemme og kjempe for de som trenger en vaktbikkje aller mest, dette har jeg tatt med meg i alt mitt politiske arbeid. Politisk og personlig har jeg mye å takke Press for, så 3 x takk!»

ANDREA SJØVOLL,
TIDL. LEDER I PRESS

«For meg er Press en uredd, modig og tøff stemme i den offentlige debatten. Jeg er blitt veldig imponert over fagligheten, grundigheten, kreativiteten og kraften i Press. Jeg håper Press fortsetter å ta i bruk utradisjonelle virkemidler, spisse budskapet og gripe fatt i de viktigste utfordringer barn og unge møter. Jeg heier på dere og vil på vegne av Redd Barna rope et stort hurra for jubelanten Press!»

BIRGITTE LANGE,
GENERALSEKRETÆR REDD BARNAS

Prisvinner Ada Sofie Austegard, grunnlegger av Stine Sofies Stiftelse.

HEDER OG PRIS TIL STINE SOFIES STIFTELSE

Stine Sofies Stiftelse og grunnlegger Ada Sofie Austegard får Redd Barnas barnerettighetspris 2020. Prisen får de for 20 års innsats for å hjelpe barn og familier som opplever vold og overgrep.

TEKST: TUVA WÆRDAHL
FOTO: STIAN HERDAL

– Det at barn har bidratt i beslutningen, gjør det enda mer spesielt å få denne prisen, sier Ada Sofie Austegard.

Austegard startet Stine Sofies Stiftelse for 20 år siden, og har gjennom sitt arbeid blitt en synlig forkjemper for at barn ikke skal oppleve vold og overgrep. I 2016 åpnet stiftelsen et eget senter for barn som har opplevd vold. Her kan barn og deres familier komme for å få hjelp til å få det bedre.

Nå kommer det rundt 500 barn til senteret årlig.

– Det var en drøm som ble til virkelighet den dagen jeg kunne gå på jobb i de fantastiske omgivelsene vi har bygget opp rundt Stine Sofie Senteret. Tenk deg den kraften og energien du får i dette viktige arbeidet når du hver dag møter de voldsutsatte barna! De har aldri før hatt en møteplass. Når jeg ser hvordan de knytter vennskap, ler, trøstes, leker og lærer, så gir det motivasjon

til å fortsette å stå på, sier Austegard. Stine Sofies Stiftelse jobber også med å forebygge og avdekke vold og overgrep mot barn.

Stiftelsen har et voksende forskningsarbeid, hjelper barn og familier i møte med rettsvesenet, og er med på å påvirke politikere til å jobbe for å forhindre at barn blir utsatt for vold og å hjelpe de som har opplevd dette.

Stine Sofies Stiftelse er den tolvte vinneren av Redd Barnas barnerettighetspris. Blant tidligere vinnere er Kong Harald, Helsesista Tale Krohn Engvik, og professor og barnerettighetsforkjemper Lucy Smith.

– Dette forplikter, mener prisvinneren, og sier hun ikke kan lene seg tilbake og tenke at nå er jobben gjort.

Det er Redd Barnas hovedstyre som vedtar hvem som vinner prisen, etter råd fra barn og unge. Barnerettighetsprisen går til noen som har gjort en særskilt innsats for å styrke barns rettigheter eller bekjempe brudd på barns rettigheter, i eller utenfor Norge. ●

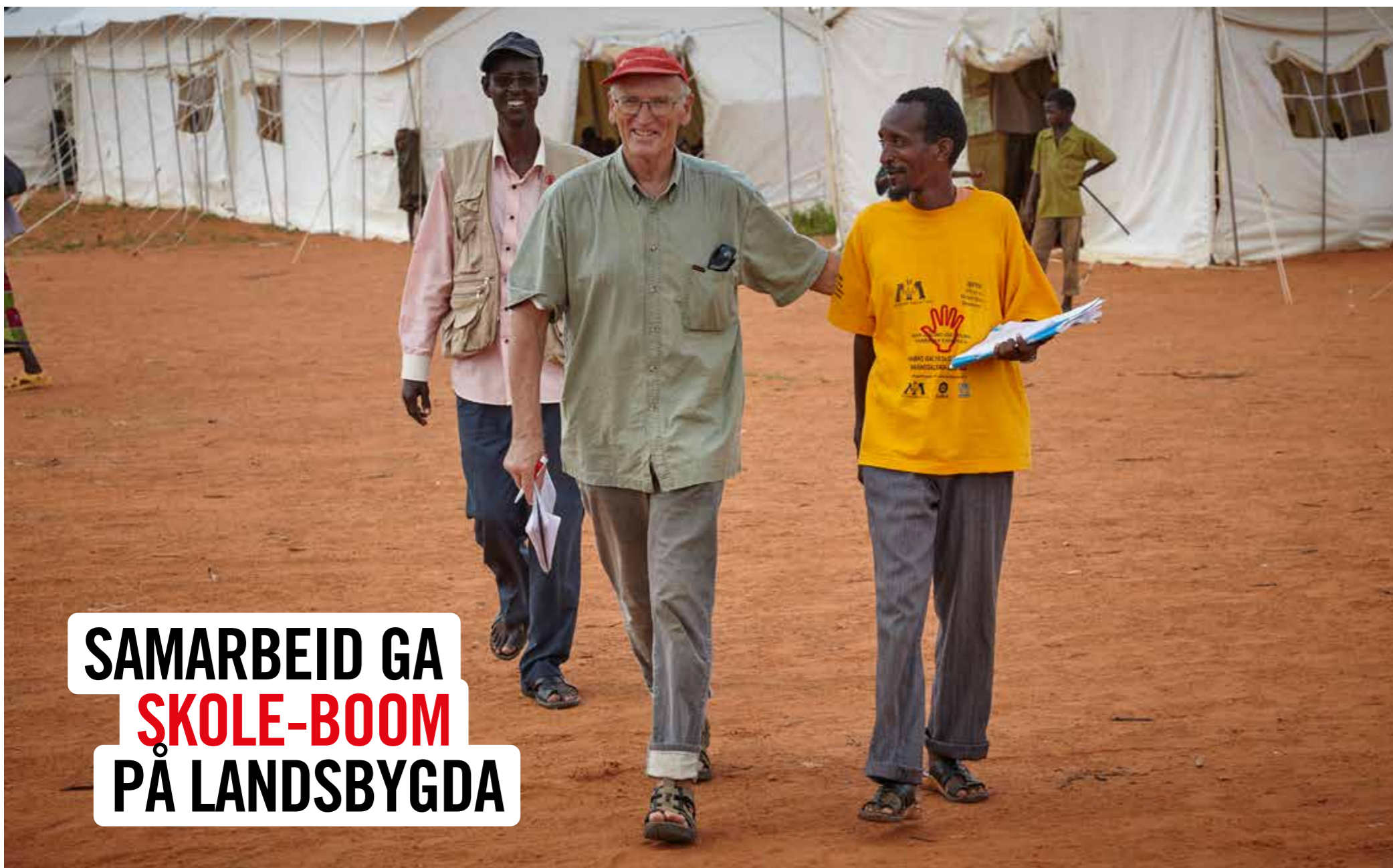

EVENTYRET SOM ENDRET AMHARA

For 20 år siden hadde ikke barna på landsbygda i Etiopia en skole å gå til. Så etablerte Redd Barna noen helt spesielle skoler i samarbeid med lokalbefolkningen. I dag er utdanningseventyret i Amhara-regionen en av Redd Barnas største suksesser.

På 20 år har Redd Barna, med økonomisk støtte fra våre faddere og Norad, åpnet skoledøren for Amharas barn. Mulunesh var en av de første elevene – i dag er hun selv lærer.

TEKST: PHILIP CRABTREE
FOTO: INGE LIE

SAMARBEID GA SKOLE-BOOM PÅ LANDSBYGDA

I 1996 begynte Redd Barnas stedlige representant, Grimstad-mannen Valter Tinderholt (i midten), å undersøke muligheten for å starte et nytt utdanningsprogram i Amhara-regionen, nord i Etiopia.

–Vi spurte ikke «hva kan vi gjøre for dere», men «hva kan vi gjøre sammen», forteller Valter Tinderholt, pensjonert bistandsarbeider og lærer fra Grimstad. Det ga gode resultater!

På en åsside nord i Etiopia står skolen badet i morgenlyset. Den opprinnelige skolebygningen er én av 30 uformelle skoler Redd Barna bygget her på slutten av 1990-tallet. Senere ble skolene bygget i stein og betong.

Med norske midler har Redd Barna etter hvert bygget og støttet over 150 skoler i Amhara. Hundrevis flere er blitt bygget av lokale myndigheter etter den norske modellen de siste 20 årene.

I dette gamle bondesamfunnet er dyr viktig – nå som før. Inn høsting av avlinger skjer sakte og møysommelig som den har gjort i generasjoner.

Men det er én forskjell; barna er ikke ute på jordene lenger. I dag befinner de seg på skolen.

BORGERKRIG OG FATTIGDOM

På slutten av 1990-tallet hadde norske Redd Barna allerede jobbet i Etiopia i

mange år. Erfarne bistandsfolk var i dialog med myndighetene for å få flere barn inn i skolen og øke kvaliteten på undervisningen.

I 1996 begynte Redd Barnas stedlige representant, Grimstad-mannen Valter Tinderholt, å undersøke muligheten for å starte et nytt utdanningsprogram i Amhara-regionen, nord i landet. Dette området av Etiopia, som en gang i tiden utgjorde kongeriket Axum, hadde på 1970- og 80-tallet blitt lagt i ruiner av borgerkrig, med utbredt fattigdom som resultat.

Nå spurte Tinderholt og hans kolleger hvordan de kunne tilby skolegang til barn som ikke hadde tilgang til det formelle skolesystemet. Problemet var at det rett og slett ikke fantes skoler der barna bodde.

LANDSBYLEDERNE BLE PARTNERE

– I Amhara-regionen var det stor interesse for å starte med grunnutdanning. Dette

var sterkt ønsket i alle landsbyer. Befolkningen så at skole ville lede til bedre livsvilkår, spesielt for jenter og kvinner, forteller Tinderholt. Han mener den viktigste faktoren for å lykkes var Redd Barnas tilnærming: å gjøre landsbylederne til utviklingspartnere, i stedet for mottakere av bistand. Spørsmålet var ikke «hva kan vi gjøre for dere», men «hva kan vi gjøre sammen»? Barn, foreldre, lærere, myndighetene og Redd Barnas fagfolk arbeidet sammen for å utvikle relevant pensum, som også inneholdt informasjon om skadelige skikker.

Det ble bygget hus til lærerne. Dette var spesielt viktig for de kvinnelige lærerne. Det ble gitt lærerutdanning lokalt. Aller viktigst var det at lokalbefolkningen var med og bygget de nye skolene og bibliotekene selv. Denne samlede tilnærmingen førte til at Redd Barna fikk bygget 30 uformelle skoler, som gikk under navnet ABECS

” I Amhara-regionen var det stor interesse for å starte med grunnutdanning. Dette var sterkt ønsket i alle landsbyer. Befolkningen så at skole ville lede til bedre livsvilkår, spesielt for jenter og kvinner. ”

VALTER TINDERHOLT

Den opprinnelige skolebygningen (til venstre) er en av 30 uformelle skoler Redd Barna bygget her på slutten av 1990-tallet. Senere ble skolene bygget i stein og betong, slik som de i midten og til høyre.

(Alternative basic education program for children out of school).

STØTTET JORDBRUK OG BRØNNER

– Samtidig sikret vi vannbrønner nær landsbyene, slik at unge jenter ikke måtte ut på timelange vandringer etter vann. De skulle heller gå på skole! Dessuten støttet vi jordbruket slik at den økonomiske situasjonen blant kvinnene i landsbyene ble bedre, forteller Tinderholt i dag.

– Jeg vil si at vi lyktes ganske godt. De lokale kommunene fikk god forståelse for og tillit til hva vi kunne hjelpe dem med, og kolleger ved regionskontoret viste en stor innsats og samarbeidsvilje, sier han.

Etiopiske skolemyndigheter ble så begeistret for modellen med uformelle skoler at den senere ble rullet ut i hele regionen. Slik kom det norske initiativet enda flere barn til gode. ●

PROFESSOR: - REDD BARNA FYLTE ET TOMROM

Redd Barna står bak en utdanningsboom i Amhara-regionen, mener Jembru Agara. Han er professor i utdanningsplanlegging og -styring ved universitetet i Gondar.

– Hvis du tenker på antall elever, antall skoler, antall universiteter, antall lærere og det overordnede antall utdanningsinstitusjoner, så har vi sett en boom, sier han.

Han kjenner godt til historien om Redd Barnas arbeid i Amhara.

– Folk fikk ikke gå på skole der de bodde, og Redd Barna var instrumentell i å fylle dette tomrommet, sier professoren.

- SKOLEN FORANDRET ALT

I den lille byen Delgi, rett ved Tana-sjøen i Amhara, bor seksbarnsmoren Yeshiwork. Hun kaller Redd Barna sin «far og mor».

– Utvikling er bra, ingen vil være tilbakestående. Det er fint for samfunnet når alle jobber for en bedre utvikling, sier Yeshiwork (48).

Som del av utdanningseventyret fikk også denne byen en skole, der andelen barn ble mangedoblet på få år. I tillegg til utdanning ble mange andre tiltak satt i verk. Redd Barnas etiopiske stab informerte om skadelige tradisjoner som barneekteskap og omskjæring. De snakket om hvordan lokalsamfunnet skulle ivareta sårbare barn, mange som ble utsatt for mishandling av voksne. Og ikke minst introduserte de inntektsgenererende tiltak som mikrolån.

For 20 år siden gjorde mikrolånet fra Redd Barna det mulig for Yeshiwork å starte en fiskerestaurant i byen. Mannen var fisker, hun var kokken.

– Lånet som jeg fikk førte til en stor forandring i livet mitt. Den lave renten betydde at jeg kunne investere pengene i restauranten og likevel betale lånet tilbake, forteller hun.

SAMHOLD

– For 20 år siden var det ingenting her. Men nå, folks liv har endret seg på grunn av spare- og kredittforeningen. Det var nesten 500 medlemmer i foreningen, som vi kalte *Unity* (samhold).

– Mange mennesker mottok mikrolån, tjente penger og kunne deretter betale tilbake til banken. I dag har de oppsparte midler. Det er mange rike mennesker som bor i denne landsbyen, mener hun.

STOLT OVER BARNA

Den eldste sønnen er jurist og leder byens påtalemyndighet. En annen sønn studerer i USA, mens den eldste datteren studerer i den nærmeste storbyen Bahir Dahr. Tre andre barn i skolealder bor fortsatt hjemme.

– Jeg vil takke Redd Barna for at jeg sendte barna mine til skolen. Da kredittforeningen startet, endret den samfunnets innstilling: Folk begynte å sende barna til skolen. Alle begynte å arbeide for å tjene penger. Det er en enorm endring i både innstilling og kunnskap, forteller hun.

– I dette samfunnet er Redd Barna vår «far og mor». Det er mange mennesker som hadde suksess som meg, mener forretningskvinnen og seksbarnsmoren Yeshiwork. ●

Et av Redd Barnas tiltak ved siden av å bygge skoler for 20 år siden, var å gi mikrolån. Ved hjelp av et slikt lite lån fikk Yeshiwork mulighet til å starte en fiskerestaurant. Det har ført til stor forandring i livet hennes, forteller hun i dag.

- VET MER ENN FORELDRENE MINE

Hiwot er 15 år, blid og imøtekom-mende. Foreldrene er bønder, og hun er yngst av åtte søsken som alle har gått på skole. Den eldste broren er utdannet lege og jobber i hoved-staden, noe hele familien er stolt av.

Der hun sitter i skolegården og forteller, er hun et typisk eksempel på den nye generasjonen i Amhara. Om foreldrene sier hun dette: - De skammer seg over at de ikke fikk utdanning.

Ofte er det Hiwot som må dele sine nyervervede kunnskaper med foreldrene - ikke omvendt - om blant annet hygiene og skadelige skikker som rammer jenter.

- Vi snakker om disse tingene på skolen, jeg hadde ikke hørt om det før, forteller hun. Å snakke åpent om mens en er bare ett eksempel på hva som er forandret.

En av de skadelige skikkene er barneekteskap, som fremdeles er svært vanlig i Etiopia. Men Hiwot er sikker i sin sak:

- Jeg skal ikke gifte meg før jeg er ferdig med studiene. Jeg vil bestemme selv, det skal være mitt valg, basert på kjærlighet, velstand og utdanning, sier hun.

- Jeg skal ikke gifte meg før jeg er ferdig med studiene. Jeg vil bestemme selv, det skal være mitt valg, basert på kjærlighet, velstand og utdanning, sier Hiwot, 15 år.

- GLAD FOR Å FÅ LÆRE

Mulunesh er tilbake på Cheba barneskole. Her begynte hun som skolens aller første elev i 1999, da hun var åtte år gammel.

- Jeg var så glad for å lære, sier hun i dag. Som den eneste i søskenflokket fikk hun lov til å ta den halvtimelange turen til skolen hver dag, sammen med seks andre barn fra hennes nabo-lag.

- Det var ingen skoler her før det året, forteller hun. Det lille som fantes av undervisning, var i de større byene.

I 1999 gikk kun 8 prosent av barna på skole i denne delen av Amhara. Bare én av 100 jenter fullførte 6. klasse. 20 år senere er tallene annerle-des. I dag går hele 84 prosent av barna på skolen her. På 20 år har Redd Barna, med økonomisk støtte fra våre faddere og midler fra Norad, åpnet skoledøren for Amharas barn.

- Utdanning kan forandre retningen som sam-funnet tar, sier Mulunesh i dag.

Mulunesh var skolens aller første elev da den åpnet for 20 år siden. I dag er hun selv lærer.

- Når vi sammenligner denne skolen med andre, ser vi at kunnskapsnivået er mye høyere. Med støtte fra Redd Barna har utviklingen gått fremover, forteller rektor Worknesh Berie.

- GAGNER HELE BONDESAMFUNNET

- Våre skoler er forbilder for andre, sier rektor Worknesh Berie ved en Redd Barna-skole nord for Gondar.

- Når vi sammenligner denne skolen med andre skoler, ser vi at kunnskapsnivået er mye høyere. Elevene er i posisjon til å skaffe seg jobber senere, for eksempel hos de lokale myndighetene, mener hun.

Den norske støtten betydde et solid skolebygg med rikelig vinduer og lys, nok mø-bler, et relevant pensum med skolebøker til alle, barnefokuseret læring og vann og lat-riner.

Rektoren sier at utdanningen gagnar hele bondesamfunnet i Gondar-området.

- De siste 20 årene har det skjedd en gradvis endring. Mange barn går nå på skolen og fortsetter på høyere studier. Kvaliteten på undervisningen er bedre, og studentene tar nå høyere utdanning, sier hun.

Skolene i Amhara står nå trygt på egne bein, og klarer seg uten midler fra Redd Bar-na og Norad.

- Med støtte fra Redd Barna har utviklingen gått framover. For oss betyr dette et godt liv, sier rektoren. ●

REDD BARNA I ETIOPIA

- Norske Redd Barna har arbeidet i Etiopia siden 1960-tallet.
- Allerede i 1967 mottok Redd Barna midler fra Norsk Utviklingsfond (forløperen til Norad) til prosjekter i Addis Abeba.
- I 1969 tok Redd Barna initiativ til Armauer Hansen Research Institute, som forsket på lepra. Dette er i dag Etiopias største medi-sinske forsknings-senter.
- Siden 1999 har Redd Barna støttet utdan-ningsprosjekter i Amhara-regionen og Sør-Omo. Denne støtten er i dag avviklet.
- Norske Redd Barna og andre Redd Bar-na-organisasjoner slo i 2012 sammen kon-torene sine i Addis Abeba.
- Utdanning, helse, barns beskyttelse, nød-hjelp og barns rettigheter er viktige pro-gramområder.

DET SKJER I NORGE

GIR PRISPENGER TIL REDD BARNA

FORMIDLING Psykologspesialist Heidi Witterup Djup donerer 15 000 kr som hun har fått i prispenge til Redd Barna. Prisen har hun fått fra Stiftelsen Espeland Fangeleir, som begrunner tildelingen med blant annet hennes aldri hvilende arbeid for og formidling av forholdene for barn på flukt og enslige mindreårige asylsøkere. Hun er en sentral representant i Psykologforeningens Menneskerettighetsutvalg. Prispengene skal brukes til et prosjekt for syriske barn i regi av Redd Barna Tyrkia.

ILLUSTRASJON: TOMAS DREVELIN

FILMER FRA DET SAMISKE NORGE

INNSIKT Redd Barna skal i vinter lage to undervisningsfilmer om samiske temaer: én om Sametinget og én om Samefolkets dag 6. februar. Filmene er rettet både mot dem som allerede har kjennskap til den samiske kulturen og til Sametinget, og dem som vet lite. Filmen om Sametinget skal handle om historien til Sametinget, om hvilke oppgaver det har og hvilke saker det jobber med nasjonalt, lokalt og internasjonalt. Målet er at elever i Norge skal forstå hvorfor Sametinget er viktig for demokratiet i Norge, og skape større innsikt i og forståelse for det arbeidet som drives for å løfte det samiske i Norge.

FOTO: TUVÅ WÆRDAHL / REDD BARNA

Gjengen som lager årets fredsprisfest er Matias, Anna, Mattis, Nathalie, Abdullah, Omeima, Noël, Fortuna, Iben, Kasper, Oda og Suber.

FREDSPRISFEST UTSATT

FREDSFEST I tråd med Nobelinstituttets beslutning om å utsette de fysiske fredsprisarrangementene til 2021, har Redd Barna besluttet å gjøre det samme med Redd Barnas fredsprisfest. Redd Barna har de siste 23 årene laget fest for fredsprisvinnerne, der barna selv er produsenter, programledere og presseansvarlige. Det er barn fra Grünerløkka, Kampen og Vålerenga skole arrangerer festen for årets vinner. Verdens matvareprogramms arbeid er viktigere enn noen gang, siden mange flere rammes av sult i den verdensomspennende pandemien. Det er derfor ekstra trist å utsette, men samtidig er barna som skal arrangere fredsprisfesten klare på å lage en stor og viktig fest for David Beasley og de andre i WFP når det blir mulig i 2021.

ENORMT MORIA-ENGASJEMENT

GIR HÅP Da Moria-leiren brant ned, tok engasjementet for mennesker på flukt helt av i den norske befolkningen. På få dager fikk Redd Barna inn nærmere 90 000 underskrifter, og sosiale medier ble oversvømt av profilbilder med #50erikkenok.

– Engasjementet gir håp og styrke. Å ha så mange mennesker i ryggen gir Redd Barna tyngde i møte med norske politikere. Når vi snakker om brudd på barns rettigheter har vi et hav av folk med oss. Det betyr at vi snakker høyere og tydeligere enn når vi står alene. Erna Solberg har nå fått alle signaturene. Vi mener hun må lytte og handle. Og det haster å handle, sier Ane Aamodt, leder for Moria-kampanjen i Redd Barna.

Ane Aamodt

FIN HØSTFERIE I TRONDHEIM

AKTIVITETER I høstferien i år fikk barn i Trondheim en opplevelse utenom det vanlige. Redd Barna samarbeidet med Geitmyra/Credo og Skjølberg Søndre Kretsløpsgård om å gi barna spennende og gode opplevelser. Kaniner, kalver, kuer, griser, sauer, høns og ender: på Skjølberg gård fikk barna se hvor alle dyrene bor. De fikk også besøke den innholdsrike og frodige grønnsakshagen. Det ble tid til kos og spennende smaksopplevelser underveis, og barna fikk servert grønnsakssuppe og kunne lage sitt eget brød. Sammen med Geitmyra/Credo fikk førsteklasinger lære mer om fisk. En kasse med nyfisket sei og torsk ble sløyet, og barna fikk se nærmere på alle deler av fisken. Fisken ble tilberedt på grill, og barna fikk hver sin skål med fisk hvor de selv kunne velge hvilket krydder de ønsket på fisken. Aktivitetene skapte masse entusiasme, og både barn og voksne fikk noen fantastiske dager.

FOTO: KARI AALVIK GRIMSBØ

VELLYKKET KAMPANJE

OPPROP I forrige nummer skrev vi om Redd Barnas kampanje og opprop mot aggressiv markedsføring av morsmelkerstatning. Nesten 10 000 personer har skrevet under på oppropet og bedt norske banker ta ansvar. Så langt har Oljefondet, KLP, DnB, Nordea og Storebrand hørt på oss. Nå overrekker vi underskriftene til ytterligere femten banker. Vi ber dem om å kreve at selskaper som Abbott, Kraft Heinz og Nestlé slutter å lure mødre i fattige land til å bruke morsmelkerstatning når det ikke er nødvendig.

TRYGG PÅ TRENING TIL NYE IDRETTSGREINER

SAMARBEID Redd Barna og Norges Fotballforbund inngikk tidligere i år et samarbeid for å forebygge overgrep mot barn i idretten. Nå blir Trygg på trening rullet ut til flere idrettsgreiner. I første rekke vil egne tilpassede kursopplegg bli utviklet for Norges Svømmeforbund, Norges Gymnastikk- og Turnforbund og Norges Basketballforbund. Du kan lese mer om Trygg på trening her: www.reddbarna.no/tryggpaatrening

NRK SUPER SER NÆRMERE PÅ RELIGIØS TRO

TRO PÅ TV Den tredje uka i januar retter NRK Super søkelyset mot tro. NRK har samarbeidet med Redd Barna om å få innspill fra barn, ungdom, voksne og organisasjoner som arbeider med livssyn til NRK Super-programmene. Redd Barna har laget samtaleopplegg som skal gjøre det lettere å snakke om religiøs tro i klassen.

I *Selma og jakten på den perfekte tro* følger vi den populære programlederen Selma Ibrahim, som har vokst opp med kristen mor og muslimsk far, men er ikke særlig religiøs i dag. Selma tar oss med inn i det fine ved å ha en tro, mulige skyggesider ved det å være knyttet til et religiøst samfunn, trosfrihet og hva barn selv kan bestemme, og til sist hva som binder religioner sammen. I dramaserien *Klassen* kommer det tre episoder om tematikken tro på forskjellige måter.

FOTO: CHRISTIAN GATHE

To glade Dissimilis-karere: Konstantin Karakostas til venstre og Tage Melgaard til høyre.

EN FLOTT KONSERT-OPPLEVELSE

HELAFTEN I samarbeid med Redd Barna inviterte Dissimilis til helaften i Kulturkirken Jakob i november. Dissimilis' egne band opptrådte, sammen med sølvstrupe og Stjernekamp-finalist Sandra Lyng. Konferansier var Stian Barsnes Simonsen. Det ble en flott, annerledes konsertopplevelse for de som ikke har opplevd Dissimilis sine artister tidligere! Inntektene fra konserten gikk til Redd Barnas kampanje *Fritid for alle*. – I Dissimilis har vi god kjennskap til den viktige jobben Redd Barna gjør gjennom denne kampanjen, og dette er noe vi ønsker å støtte. I likhet med Redd Barna kjemper Dissimilis en kamp for at alle skal ha rett til gode fritidstilbud uansett forutsetninger man stiller med, sier Benjamin Zahl Bergem, generalsekretær i Dissimilis Norge.

REDD BARNAS ILDSJEL

Hvem:

Tilda Totland Persson (22). Student. Opprinnelig fra Røyken.

Hvorfor:

Er aktiv i Redd Barna Bergen, blant annet som leder av mottaksgruppen på Ytre Arna asylmottak.

- DET HANDLER OM Å PRIORITERE

1

Du er leder for Redd Barna Bergens mottaksgruppe, men i høst blir det lokale asylmottaket lagt ned. Hva tenker du om det?
– Det var et sjokk å få vite at mottaket blir lagt ned. Vi var på det meste 40 frivillige som har vært på mottaket annenhver søndag med aktiviteter for barn og familier. Nå blir asylmottaket i Ytre Arna like utenfor Bergen stengt fordi det er så få nye ankomster. Familiene som har bodd der blir spredt ut over i landet. Det er utrolig trist for oss alle, både for barna, familiene og for oss frivillige. De siste flytter ut før jul.

2

Men de frivillige vil ikke slutte og arbeidet fortsetter, men med endret mål og fokus?
– Ja, og barna skal selvsagt fremdeles stå i fokus. Nå drar vi i gang det som kalles møteplassgrupper. Barn i lavinntektsfamilier skal være den viktigste målgruppen for møteplassene, men alle barn og unge skal kunne delta uansett hvilken bakgrunn de har. Møteplassene skal være basert på lokale ønsker og behov, men vi skal også dra i gang arrangement som alltid er populære, som barnedisco, utekino, trylleshow og så videre. Her skal de unge ikke prestere, men få være seg selv og ha det gøy sammen. Og kanskje få noen nye venner.

3

Har du tid til dette ved siden av studiene?
– Det handler om å prioritere. Jeg har ledet en gruppe med 40 frivillige, og det tar selvsagt tid og energi. Arbeidet skal planlegges og tilrettelegges. Og så har jeg studiene. Jeg får kanskje ikke tid til så mye annet. Men jeg ønsker jo å holde på med dette. Det gir meg veldig mye!

4

Ja, hva får du selv ut av dette engasjementet?
– Det gir meg glede og motivasjon å få ta vare på barn som er i en vanskelig situasjon. Det er også veldig sosialt og gøy å jobbe sammen i en stor gruppe. Jeg har lært å planlegge aktiviteter og ha overordnet ansvar for mange frivillige på samme tid. Det er fin ledertrening, og gir meg følelse av mestring.

5

Hva er det viktigste du har lært gjennom det frivillige arbeidet?
– At det finnes mennesker blant oss som ikke har de samme rettighetene som vi andre tar for gitt. Jeg møter familier som har levd under helt andre vilkår enn det som er vanlig i Norge, og lærer mye av dem. Og så er det flott å se hva vi frivillige i Redd Barna kan utrette sammen, når vi jobber hardt og er tålmodige!

TEKST OG FOTO: ELIN TOFT

«Det gir meg glede og motivasjon å få ta vare på barn som er i en vanskelig situasjon.»

TILDA TOTLAND PERSSON

Solsletta barnehage i Vennesla har vært med å tilpasse samtaleverktøyet «Kroppen min eier jeg – i barnehagen». – Det er bra at dette nå skal ut nasjonalt. Filmene fenger barna – de blir engasjerte og stiller spørsmål, sier Bente Aaserød, assisterende styrer og pedagogisk leder i barnehagen.

VIL SNAKKE MED BARNEHAGEBARN OM OVERGREP

Før var det tabu å snakke med små barn om kropp og seksualitet. Nå skal barnehagebarn lære om grenser, krenkelser og overgrep.

TEKST: ANETTE OS (FÆDRELANDSVENNEN) OG MARIANNE SKOGEN (REDD BARNA)
FOTO: JACOB BUCHARD (FÆDRELANDSVENNEN) OG EIVIND NITTER (REDD BARNA)

I høst lanserer Redd Barna et nytt samtaleopplegg til bruk i barnehagen: *Kroppen min eier jeg – i barnehagen*. Her skal barn lære om retten til å bestemme over sin egen kropp.

– Dette kan hjelpe barn som er utsatt for overgrep til å fortelle om det og forstå at de ikke er alene. Og at det aldri er deres feil om det skjer, sier Bente Aaserød, assisterende styrer og pedagogisk leder i Solsletta barnehage.

Barnehagen i Vennesla er én av flere som har vært med å tilpasse samtaleverktøyet *Kroppen min eier jeg – i barnehagen*. Det rulles nå ut i barnehager over hele landet. Her skal barnehagebarn lære om kropp, grenser og seksuelle overgrep.

– Det er bra at det skal ut nasjonalt. Filmene fenger barna – de blir engasjerte og stiller spørsmål. Det er et bra opplegg med veiledning for de ansatte med spørs-

HVA ER SEKSUELLE OVERGREP MOT BARN?

- Seksuelle overgrep er enhver seksuell handling utført mot noen som ikke gir, eller er i stand til å gi, sitt samtykke. Seksuelle overgrep kan straffes etter straffeloven. Straffelovens kapittel 26 om seksuallovbrudd omfatter:
- Seksuelt krenkende adferd. Dette omfatter å vise fram kroppen sin, kjønnsorgan, eller bilder/pornografi.
- Seksuell handling. Dette omfatter fysisk kontakt, som å berøre intime kroppsdeler, utenpå eller under klær.
- Seksuell omgang. Dette omfatter fysisk kontakt og inntrengning i kroppens hulrom med fingre, gjenstander eller kjønnsorgan.

mål og oppgaver i etterkant av filmene, sier Aaserød.

HAR VÆRT ETTERLENGTET

Redd Barna har samarbeidet med fagfolk, organisasjoner og barnehager over hele landet i utviklingen av samtaleopplegget, som er tilpasset barn mellom fire og seks år. Opplegget består av fire animasjonsfilmer, samtalekort til bruk sammen med barna, og et hefte som gir informasjon og veiledning for barnehageansatte. Materialet inneholder også råd om hvordan ansatte og andre voksne kan følge opp og hjelpe barn som forteller om overgrep, eller som de av andre grunner er bekymret for.

«Barn som har kunnskap om hva overgrep er, at det er ulovlig og hvor de kan søke hjelp, blir vanskeligere å manipulere og mer bevisste på egen kropp og egne grenser.»

SILJE VOLD, REDD BARNA

Redd Barna har tidligere laget undervisningsopplegg til filmene for skolen, og nå lanseres endelig et opplegg som barnehager kan ta i bruk. Det er det mange barnehager som har ventet på.

– Det skal være naturlig for barna å prate om kropp, ikke være flaut, ikke være vanskelig, sier pedagogisk leder Camilla Sandøy i Haukeliveien barnehage. Haukeliveien er en av barnehagene som har vært med og testet ut opplegget *Kroppen min eier jeg – i barnehagen*.

– Jeg anbefaler det virkelig til alle barnehager. Det er et fantastisk materiale å bruke. Det er en gavepakke, sier Camilla Sandøy i Haukeliveien barnehage.

FOREBYGGER OVERGREP

– Barna må vite hva overgrep er, at det aldri er barns skyld, og hvordan de kan få hjelp. Det forebygger overgrep, også mellom jevnaldrende, og det gjør det lettere

De fire filmene forteller klart og tydelig hva som ikke er lov å gjøre med barns kropp.

for barn som opplever krenkelser å si ifra til trygge voksne, sier Silje Vold, spesialrådgiver i barns beskyttelse mot vold og seksuelle overgrep i Redd Barna.

– Både foreldre og barnehageansatte kan føle frykt og ubehag ved at små barn skal lære om seksuelle overgrep. Derfor har Redd Barna samarbeidet tett med barnehager som har lang erfaring med å snakke om kropp, seksualitet og grensetting, sier Vold. Hun mener det er blitt større åpenhet rundt seksuelle overgrep generelt.

– Da jeg vokste opp, ble det ikke snakket åpent om å sette grenser for egen kropp. Til nød snakket en om ikke å ta imot godteri fra fremmede eller sette seg inn i en fremmed bil. Det var ikke kultur for å snakke åpent og direkte om kropp eller om seksuelle følelser, sier Vold.

DIREKTETALE

Hvordan kan vi så snakke med barn om dette temaet, som lett kan oppleves ubehagelig og flaut? Bruk et enkelt og konkret språk, og ord som barna selv bruker, foreslår Vold.

– I filmene og materialet er vi direkte. «Voksne skal aldri kose på tissen til barn, det er ulovlig», heter det for eksempel. Så konkret og eksplisitt er språket.

Gjennom samtaleopplegget lærer barn blant annet at Norges lover beskytter dem. De lærer om hvordan det er å være redd, og at voksne ikke har lov til å true barn til ikke å fortelle. Barna lærer også hvem de kan snakke med hvis de er redde eller lurer på noe.

Silje Vold tror større søkelys på overgrep mot barn kan forebygge nettopp overgrep.

– Ja, barn som har kunnskap om hva overgrep er, at det er ulovlig og hvor de kan søke hjelp, blir vanskeligere å manipulere og mer bevisste på egen kropp og egne grenser. Overgrep skjer også mellom jevnaldrende, og derfor er det viktig å starte tidlig med å snakke om hva som er greit og ikke greit å gjøre med egen eller andres kropp, sier Silje Vold. ●

«Søstre fortalte om overgrep etter filmvisning på skolen. Nå er jentenes stefar dømt til fengsel i seks år og fire måneder. Moren ble dømt til fem og et halvt års fengsel for medvirkning, ettersom hun skal ha vært til stede under overgrepene og instruert døtrene.»

FÆDRELANDSVENNEN, 9.10.2020

«Da klassen ble vist et tv-program om overgrep, forlot en av guttene klasserommet. Ute på gangen fortalte han gråtende til læreren at han selv var utsatt for overgrep fra en onkel. Nå er onkelen dømt til sju år i fengsel.»

HAUGESUNDS AVIS, 16.04.2020

HVA KAN VI FORTELLE TIL SMÅ BARN?

I kjølvannet av lanseringen av *Kroppen min eier jeg – i barnehagen* har kritiske røster stilt spørsmål ved om barn virkelig trenger å lære om seksuelle overgrep allerede i barnehagen.

Silje Vold, spesialrådgiver i barns beskyttelse mot vold og seksuelle overgrep i Redd Barna, er ikke i tvil om at kunnskap bidrar til å beskytte barn.

En undersøkelse fra 2019 avdekker at så mange som ett av 20 barn blir utsatt for

seksuelle overgrep fra en voksen. Ett av fem har opplevd seksuelle krenkelser fra jevnaldrende. Hele 14 prosent av jentene og 8 prosent av guttene var under seks år ved første overgrep begått av en voksen. Halvparten av de som opplever overgrep har aldri fortalt det til noen.

– Dette viser hvor viktig det er å komme inn tidlig, understreker Vold.

– Barn trenger kunnskap for å være trygge, og de trenger det fra de er små. Barn må få kunnskap om kropp, grenser og seksuelle overgrep før de trenger den, sier Vold.

TRENGERTIDLIG KUNNSKAP

Kroppen min eier jeg har tidligere blitt rullet ut for barn i skolealder.

– Vi har fått tilbakemeldinger fra personer som selv har opplevd overgrep, som sier at de skulle ønske de så denne filmen som barn. Vi hører fra politi og barnevern

– Det er et fantastisk materiale, sier Camilla Sandøy i Haukeliveien barnehage som Redd Barnas *Kroppen min eier jeg – for barnehagen*.

at mange barn melder ifra etter å ha sett filmene. Vi har også sett saker i rettsvesenet hvor barn har fortalt etter å ha sett filmer på skolen om seksuelle overgrep, forteller Vold.

– Men noen blir redde?

– Barn er forskjellige, og reagerer ulikt på informasjon de får. Barn kan bli redde av å lære om brann og trafikkulykker. Barn kan bli redde av å lære at det finnes voksne som begår seksuelle overgrep. Likevel er dette kunnskap barn trenger å få, og de trenger å få det tidlig, sier Silje Vold. Hun utdyper:

– For å fortelle må de vite hva overgrep er, at det ikke er deres skyld, at de har rett til å få hjelp, og hvem de kan snakke med. Dette forebygger overgrep, og det gjør at utsatte barn får tidligere hjelp. Forskning viser at barn som har fått undervisning eller annen informasjon om vold og overgrep har en bedre forståelse av at det de utsettes for er feil. ●

Julegaven til barna

La ditt barn oppdage verden gjennom Vidunderpost

Husker du gleden av å løpe ned til postkassen og oppdage at du hadde fått post? Nå kan en ny generasjon barn få oppleve denne gleden og samtidig lære om verden på en spennende måte. Hver måned tar et nytt postkort barnet med på en reise til et vidunderlig sted. Og en hemmelige kode åpner et digitalt univers fullt med spennende og lærerike historier, og aktiviteter om landet og barna som bor der – perfekt for en lærerik familiekveld.

1.

Den vidunderlige reisen starter med at barnet får en velkomstpakke i posten. Pakken inneholder et stort verdenskart, et reisepass og seks postkort som du kan sende til noen du er glad i.

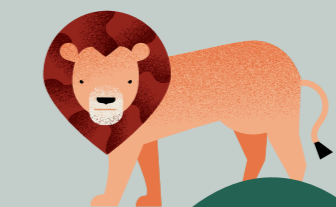
2.

Rundt den 15. i hver måned kan barnet løpe ned til postkassen og hente vidunderpostkortet. Kortet har klistremerker som skal brukes med kartet og reisepasset. En hemmelig kode åpner et nytt land med lærerike og spennende digitale aktiviteter.

4.

Vi tar barn på alvor. Vidunderpost er et kvalitetsprodukt som stimulerer barnets utvikling og fokuserer på gode verdier og holdninger. 100 prosent av inntektene går til Redd Barnas arbeid for de mest sårbare barna i Norge og resten av verden.

3.

Gjennom året er du med på en reise gjennom hele verden. Vidunderpost har håndplukket 12 ulike land, og inneholder en mengde aktiviteter og historier fra virkeligheten tilpasset barn mellom 4-10 år. Med Vidunderpost kan du utvide ditt barns horisont – om verden vi lever i, om verdier og om holdninger på en spennende og morsom måte.

V
VIDUNDER
Post

LES MER OM
VIDUNDERPOST PÅ
www.vidunderpost.no

Nytt samarbeid for bedre skoler

På denne skolen i Malawi sitter elevene rett ned på betonggulvet. Og de må dele skolebøker og blyanter. Dette vil Let's Build gjøre noe med i samarbeid med Redd Barna. FOTO: JONAS GRATZER

Redd Barna og den nyopprettede norske stiftelsen Let's Build har inngått to avtaler som skal gi barn og unge i Etiopia og Malawi utdanning av god kvalitet.

TEKST: BODIL BERGGREN

De to avtalene er en ettårig avtale om kompetansebygging, som sikrer Redd Barna 5 millioner kroner, samt en femårig intensjonsavtale.

Med disse avtalene blir Let's Build én av Redd Barnas hovedsamarbeidspartnere.

SKAL BYGGE SKOLER

Let's Builds visjon er «Et klasserom til alle» og stiftelsens formål er å bygge, etablere, utvikle og rehabilitere offentlige skoler i utviklingsland. Dette er en målsetting Redd Barna stiller seg bak, fordi den utfyller arbeidet med å sikre barn og unge god utdanning.

Partnerskapet baserer seg på et felles verdigrunnlag og bygger på hverandres sterke sider. Intensjonen er å utvikle felles prosjekter, der Let's Build bidrar med infrastruktur, det vil i første rekke si å bygge skoler. Samtidig bruker Redd Barna sin mangeårige er-

farings med å sikre at barn får utdanning av høy kvalitet.

Let's Build bidrar i første omgang med 5 millioner kroner til Redd Barnas arbeid, mens partnerskapet har et samlet økonomisk potensial på 55 millioner kroner.

ØNSKER LET'S BUILD VELKOMMEN

– Det er en glede å ønske Let's Build velkommen som Redd Barnas hovedsamarbeidspartner. Dette er et viktig verdibasert partnerskap for Redd Barna som bidrar til å sikre enda flere barn og unge skolegang av god kvalitet, sier Birgitte Lange, generalsekretær i Redd Barna.

– Det er spennende å samarbeide med Let's Build om barns skolegang, hvor to ulike miljøer møter hverandre til det beste for barns utdanning. Det fysiske skolebygget er en sentral forutsetning for at barn skal kunne lære godt. Redd Barnas spisskompe-

Let's Build

Let's Build er en ideell stiftelse med formål om «å bidra til at flere barn og unge i utviklingsland gis muligheten til å få utdanning, gjennom å bygge, etablere, rehabilitere og utvikle offentlige skoler med tilhørende fasiliteter og annen infrastruktur». Let's Build har som målsetting å arbeide med skoleinfrastruktur, både kostnads- og arbeidsmessig, i områder hvor Redd Barna har sine prosjekter. Arbeidet skal komme lokale behov i møte og vil i hovedsak dreie seg om bygging av nye skoler, renovering av eksisterende skole, vann og sanitetsforhold i tilknytning til disse, samt grunnleggende utstyr som skolepult og tavler. Les mer på <https://letsbuild.foundation/>

Både Jørgen Dahl, mannen bak den nye stiftelsen, og Redd Barnas generalsekretær Birgitte Lange har stor tro på det nye samarbeidet som skal gi bedre utdanning til barn i Etiopia og Malawi. FOTO: Bertine Henriksen/Redd Barna

tanse på innholdet i utdanningen passer godt sammen med Let's Build sin visjon og ønske om å sikre barn gode skolebygninger. Jeg ser fram til et nybrottsarbeide mellom våre to organisasjoner, sier Lange.

VIL LÆRE AV REDD BARNA

– Let's Build har stor respekt for Redd Barnas arbeid med kvalitetsutdanning og de standarder de setter. Vi ønsker derfor å lære av Redd Barna hvordan vi skaper kvalitetsutdanning for barn, sier Jørgen Dahl, mannen bak stiftelsen.

– Spesielt er vi interessert i Redd Barnas dialog med myndigheter om skoleinfrastruktur. Let's Build har tro på at vi på sikt kan komplementere hverandre innenfor arbeidet med utdanning, sier Dahl. ●

For 10000 kroner kan bedriften din sørge for at 10 helsearbeidere blir utdannet til fødselshjelpere, kan kjenne igjen faresignaler under svangerskap og gi mødre kunnskap om hvordan de best kan ta vare på sine nyfødte barn.

Årets julegave: - redd liv!

I stedet for en kokkekniv med firmaets logo på eller en flaske vin: Hva med å gi en julegave som redder liv?

TEKST: ALEKSANDER EIDE
FOTO: SACHA MYERS / REDD BARNA

Hvert år har Redd Barna en julekampanje der privatpersoner og norske bedrifter kan være med å bidra gjennom penge-gaver, eller ved å gi ansatte en annen-ledes julegave. I år skal vi sammen varme 100 000 barn før jul. Denne julen vil tusenvis av barn bli tvunget til å leve i krig, nød og kulde. Gjennom årets juledugnad skal vi sammen gi barna varme klær, mat og et tak over hodet. Vi skal gjenforene bortkomne barn med familiene sine. Vi skal gi dem skolegang og helsetjenester. Vi skal gi dem håp.

For å gjøre bedriftsgaver til julekampanjen så konkret som mulig, har Redd Barna definert ulike gavesummer som bedrifter kan bidra med. For alt fra 10 000

til 250 000 kroner kan norske bedrifter være med å sørge for opplæring av ti jordmødre, de kan også gi varme pledd og klær til 100 barn, eller grunnleggende og nødvendig helsehjelp til 280 barn.

En annen mulig bedriftsgave i årets julekampanje er å bidra til at barn gjenforenes med familiene sine.

Når krig eller naturkatastrofer tvinger familier vekk fra hjemmene sine, kan barn og foreldre bli borte fra hverandre. Disse barna er alene og sårbare, og de står i fare for å bli utsatt for menneskehandel, vold og misbruk. For 35 000 kroner kan en bedrift være med å sørge for at 12 barn gjenforenes med sine familier og at de er trygge. ●

TAKK TIL VÅRE HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE

accenture

Støtter Redd Barna globalt med å etablere opplæringsprogrammer og bruke ny teknologi for at ungdom kan få kunnskapen de trenger for å komme seg i jobb.

BDO

Støtter Redd Barnas arbeid med utdanning, samt vårt arbeid i Norge. I tillegg bidrar BDO med pro bono-arbeid.

Dressmann

Støtter tilgang til utdanning for barn og unge i Dhaka i Bangladesh.

Let's Build

Støtter utdanning for barn og unge i Afrika.

Wiersholm

Støtter Redd Barnas arbeid for barns rettigheter. Advokatfirmaet bidrar med juridisk kompetanse, pro-bono arbeid og prosjektstøtte.

TAKK TIL VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE

CAPPELEN
DAMM

clas
ohlson

Cultura
Bank

DISCOVERY
NETWORKS
NORWAY

essity

euroflorist

finans
FORBUNDET
DNB

HUMAK
HUMANITÆRE HUMANITÆRISKE

IKANO
BANK

IKEA

Kantega

LERØY

MALLING & CO

MedHum
MedisinskEvidensens humanitæriskasjon

N
norstat

NYCO/PLUS

SPRELL

Redd Barna

**VARME KLÆR
OG PLEDD TIL
100 BARN**

50 000,-

reddbarna.no/bedrift/jul

Når noen mottak legges ned, innebærer det flyttinger og store påkjenninger for barn og familier i en allerede sårbar livssituasjon. Våre fantastiske frivillige opprettholder aktiviteter på mottak så lenge det lar seg gjøre, skriver generalsekretær Birgitte Lange.

ILLUSTRASJONS FOTO: REBECCA JAFARI

«Jeg er stolt over det målrettede arbeidet vi gjør når det gjelder en gruppe barn og ungdom som har en spesielt sårbar livssituasjon.»

BIRGITTE LANGE

REDD BARNA MENER

EN BEDRE START PÅ LIVET I NORGE

I skrivende stund har vi levd med korona åtte måneder her i Norge. For Redd Barnas del har vi særlig vært opptatt av inntekter, kostnader og ansattes arbeidsmiljø, men framfor alt programarbeidet vårt her i Norge og i resten av verden. Arbeidet med barn må alltid være det viktigste i alt vi gjør.

Denne gangen har jeg lyst til å løfte fram ett viktig innsatsområde; nemlig det arbeidet vi gjør knyttet til enslige mindreårige flyktninger i Norge og integreringsarbeidet vårt. Vi er nå halvveis i Redd Barnas strategiperiode som varer ut 2021. I denne perioden er det overordnede målet å påvirke regjeringens politikk og sørge for at det alltid gjøres vurderinger som er til barnets beste på asyl- og innvandringsområdet. Det andre målet er å sørge for at barn som flykter til Norge er beskyttet og får den omsorgen de har krav på og rett til. Vår egen vurdering av arbeidet på dette området er at vi har lyktes på en del områder og at det samtidig fortsatt gjenstår viktig arbeid.

Vi har lyktes i å påvirke regjeringen slik at Politiets Utlendingsenhet, UDI og UNE har fått mer barnefaglig kompetanse inn i sitt arbeid, og vi har bidratt til at asylintervjuene med barn er blitt mer barnevennlige. Det har også blitt utviklet mer barnevennlig informasjon som skal hjelpe barn i å forstå de ulike fasene i asylprosessen.

Et annet viktig resultat er at barn ikke lenger interneres på utlendingsinternatet Trandum i forbindelse med tvangsretur, men isteden på et eget utreisecenter for familier hvor forholdene for barn er

vesentlig bedret. Vi vil fortsette å jobbe for at barn aldri fengsles i forbindelse med utlendingskontroll, men dette er et positivt steg i riktig retning.

Ett av våre mål er å stoppe returer av ungdom og barnefamilier til Afghanistan fordi situasjonen i landet er svært ustabil og utrygg. Det har vi ikke lyktes med ennå, men vi har bidratt til at det ble innført nye sårbarhetskriterier i behandlingen av asylsaken til enslige mindreårige, noe som i praksis har redusert andelen som blir returnert til internflukt i Kabul i Afghanistan nå. Samtidig er det flere fra Afghanistan som får oppholdstillatelser i Norge.

Et annet mål for Redd Barna har vært at alle barn som bor på asylmottak skal få rett til og tilbud om barnehageplass på lik linje med andre barn. I Granavolden-plattformen lover regjeringen at alle barn på mottak vil få rett på barnehageplass, og i statsbudsjettforslaget for 2021 settes det av midler til dette.

I vårt eget arbeid har vi nå stort fokus på omlegging av systemet for asylmottak. Når noen mottak legges ned og nye basismottak med lengre kontrakter starter opp, innebærer det nye flyttinger og store påkjenninger for barn og familier i en allerede sårbar livssituasjon. Våre fantastiske frivillige opprettholder aktiviteter for barn, unge og familiene deres så lenge det lar seg gjøre på de ulike mottakene som legges ned, og vi er i gang med å kartlegge muligheter for å starte opp med aktiviteter på nye asylmottak.

Gjennom vårt prosjekt *En god nabo*

ønsker vi å gjøre hverdagslivet enklere og mer inkluderende for barnefamilier som har bosatt seg i en kommune og ikke kjenner så mange mennesker. Her gjør Redd Barnas frivillige en fantastisk innsats. Ett av målene er at barna skal bli kjent med fritidstilbud og kunne delta i dette på samme måte som andre barn i kommunen.

En av de største utfordringene for oss på dette saksområdet framover er å få regjeringen til å overføre omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år fra utlendingsmyndighetene til barnevernet. Barnekonvensjonen slår fast at alle barn har rett på likeverdig omsorg, uansett hvem de er og hvor de kommer fra. Men i praksis er dette ikke tilfelle i dag. Her kommer vi til å fortsette å påvirke regjeringen slik at denne gruppen barn også får ivaretatt sine grunnleggende rettigheter.

Jeg er stolt over det målrettede arbeidet vi gjør for en gruppe barn og ungdom som har en spesielt sårbar livssituasjon. Vårt påvirkningsarbeid overfor myndighetene gir resultater og vi bidrar til å gi enslige mindreårige flyktninger og barnefamilier en bedre start på livet i Norge.

Hilsen
Birgitte Lange
generalsekretær i
Redd Barna

KJØP GAVEKORT I NETTBUTIKKEN!

I vår nettbutikk finner du flotte gavekort som både varmer barn som fryser og gleder noen du er glad i. Her finner du de perfekte gavene til den som har alt, eller til de som ikke ønsker seg noen ting. Slik blir du og dine med på juledugnaden!

reddbarna.no/butikk

Redd Barna